

BULETIN INFORMATIV

Cuprins

Președinta Maia SANDU a solicitat acordul Curții Constituționale pentru dizolvarea Parlamentului

Patru judecători, un procuror și un avocat achitați într-un dosar de corupție

Deputații insistă pe modificarea legislației cu privire la integritate

Deputații Partidului „Șor” lipsiți de imunitate, rămân la libertate

Pe scurt

Președinta Maia SANDU a solicitat acordul Curții Constituționale pentru dizolvarea Parlamentului

După hotărârea Curții Constituționale (CCM) din 23 februarie 2021, prin care desemnarea repetată a candidatei Natalia GAVRILIȚA pentru funcția de prim-ministru a fost declarată neconstituțională (a se vedea detalii în [Buletinul CRJM nr. 30](#)), președinta Maia SANDU a [organizat](#) la 16 martie 2021, noi consultări cu fracțiunile și grupurile parlamentare. În timpul consultărilor, Mariana DURLEȘTEANU, candidata PSRM la funcția de prim-ministru, a [anunțat](#) printr-o postare pe Facebook că își retrage candidatura, sugerând că nu dorește să fie manipulată. În urma consultărilor cu fracțiunile parlamentare, Președinta Maia SANDU l-a [nominalizat](#) pe Igor GROSU, liderul Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS), condus de Sandu până a deveni Președintă, drept candidat la funcția de premier. Maia SANDU a motivat înaintarea candidaturii lui Igor GROSU prin faptul că la momentul consultărilor nu exista un candidat care să fie susținut de o majoritate parlamentară. Igor GROSU a fost chemat să întocmească Programul de activitate și lista membrilor Guvernului, pentru ca să le prezinte Parlamentului.

Despre CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Suntem independenți și neafiliați politic.

Peste două zile, a fost constituită o nouă majoritate parlamentare, care a înaintat propriul candidat la funcția de premier. La ședința Parlamentului din 18 martie 2021, Corneliu FURCULIȚĂ, președintele fracțiunii parlamentare al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), a [anunțat](#) despre constituirea unei [majorități formalizate](#). Aceasta este creată din 53 de deputați din fracțiunea PSRM și platforma Pentru Moldova (Partidul Șor și deputații neafiliați care au părăsit fracțiunea Pro Moldova). Noua majoritate parlamentară l-a înaintat la funcția de premier pe [Vladimir GOLOVATIUC](#), fost deputat PSRM, care a fost numit în decembrie 2020 ambasador al Republicii Moldova în Federația Rusă. PSRM a invitat-o pe Maia Sandu la noi consultări. În aceeași zi, Președinta Sandu a [anunțat](#) că noile consultări pot avea loc doar după respingerea candidaturii lui Igor GROSU în Parlament

Câțiva deputați PSRM au sesizat CCM în privința constituționalității înaintării candidaturii lui Igor GROSU la funcția de prim-ministru. La 22 martie 2021, CCM a [constatat](#) că, în urma renunțării Mariane DURLEȘTEANU, majoritatea parlamentară formalizată la 11 februarie 2021 pentru susținerea acesteia la funcția de prim-ministru, a

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Majoritatea parlamentară a introdus starea de urgență pentru a face imposibilă dizolvarea Parlamentului. PAS cere CCM să declare această decizie drept neconstituțională

încetat să mai existe. Prin urmare, la momentul desemnării lui Igor GROȘU, o majoritatea parlamentară formalizată nu exista. CCM a subliniat că, în cazul în care nu este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, președintele este obligat ca, în urma consultării fracțiunilor parlamentare, să desemneze un candidat pentru funcția de prim-ministru, chiar dacă fracțiunile parlamentare nu sunt de acord cu propunerea sa. CCM a constatat că decretul privind desemnarea lui Igor GROȘU a fost emis cu respectarea Constituției. Judecătorul Vladimir ȚURCAN a avut o [opinie separată](#).

La 24 martie 2021, doi deputați socialiști au contestat la CCM decretul din 27 ianuarie 2021 de desemnare a candidatei Nataliei GAVRILIȚA pentru funcția de prim-ministru. Scopul acestei sesizări era declararea nevalabilă a primei propuneri a Maiei SANDU de investire a Guvernului, respinsă de Parlament la 11 februarie 2021 și imposibilitatea dizolvării Parlamentului. Deputații socialiști au invocat că, la data solicitării votului de încredere pentru Guvernul GAVRILIȚA, decretul nu era fost publicat în Monitorul Oficial. Alt motiv a fost că, la înaintarea candidaturii Nataliei GAVRILIȚA, Maia Sandu și candidata înaintată nu au urmărit obținerea votului de încredere a Parlamentului, ci dizolvarea acestuia. La 1 aprilie 2021, CCM [a declarat](#) inadmisibilă această sesizare, pe motiv că, prin respingerea la 11 februarie 2021 a solicitării de investitură a Guvernului, decretul contestat s-a consumat. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, actele consumate nu pot fi supuse controlului de constituționalitate.

La 25 martie 2021, urma să fie organizată [ședința Parlamentului](#) la care să fie prezentate și votate [Programul de Activitate](#) și [lista Guvernului Grosu](#). Tentativa de investire a Guvernului Grosu a eșuat din lipsă de cvorum, după ce deputații PSRM și cei din Platforma Pentru Moldova (Partidul Șor) au părăsit sala de ședințe a Parlamentului. La 19 ianuarie 2016, CCM [a constatat](#) că neacordarea votului de încredere Guvernului de către Parlament, indiferent de motivele pentru care nu s-a produs, semnifică eșuarea tentativei de formare a Guvernului.

La [26](#) și [29](#) martie 2021, Președinta Maia SANDU a organizat consultări cu fracțiunile și grupurile parlamentare privind dizolvarea Parlamentului. Consultările din 29 martie au avut loc din cauză că [PSRM](#) și [Platforma Pentru Moldova](#) nu s-au prezentat la consultările din 26 martie. La 29 martie 2021, după finalizarea consultărilor, Maia SANDU [a sesizat](#) CCM pentru constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului. Președinta a indicat că au fost întrunite condițiile indicate la art. 85 alin. (1) și (2) din Constituție. Acestea prevăd organizarea alegerilor anticipate în cazul imposibilității formării Guvernului timp de 3 luni sau dacă, în termen de 45 de zile, Parlamentul nu a acceptat repetat acordarea votului de încredere pentru formarea Guvernului. Maia SANDU a menționat că termenul de 3 luni pentru investirea unui nou Guvern a început a curge începând cu demisia Guvernului Chicu, la 23 decembrie 2020, care a expirat la 23 martie 2021. În ceea ce ține de condiția indicată la art. 85 alin. (2) din Constituție, președinta a adăugat că, la 8 februarie 2021, candidata Natalia GAVRILIȚA la funcția de prim-ministru a depus cererea de investire la Parlament și din acea zi începe să curgă termenul de 45 de zile, care s-a consumat la 25 martie 2021. Până la această dată, niciuna dintre cele

două candidaturi pentru funcția de premier (Natalia GAVRILIȚA și Igor GROȘU) înaintate de președintă nu a fost acceptată de Parlament. CCM a anunțat că va examina sesizarea Președintei Sandu la 15 aprilie 2021.

La 31 martie 2021, Parlamentul [a declarat](#) stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, stabilind durată maximă prevăzută de lege – de două luni, 1 aprilie - 30 mai 2021. [Propunerea](#) de a declara stare de urgență a venit din partea Guvernului interimar. Totuși, Guvernul nu a prezentat în Parlament lista de măsuri restrictive și cheltuielile legate de declararea stării de urgență. Într-o emisiune TV, [Prim-ministrul interimar Aureliu CIOCOI a declarat](#) că introducerea stării de urgență pentru o perioadă atât de lungă este lipsită de logică și că propunerea de a introduce starea de urgență pentru două luni nu aparține Guvernului. Potrivit art. 85 alin. (4) din Constituție, Parlamentul nu poate fi dizolvat pe durata stării de urgență. Prin urmare, chiar dacă la 15 aprilie 2021 CCM constată că Parlamentul poate fi dizolvat, decretul prezidențial de dizolvare și de stabilire a datei alegerilor parlamentare anticipate nu va putea fi emis decât după epuizarea stării de urgență. La 9 aprilie 2021, doi deputați PAS [au solicitat declararea neconstituțională](#) a hotărârii Parlamentului privind declararea stării de urgență, pe motiv că aceasta nu a fost justificată suficient, iar un guvern interimar nu poate cere introducerea stării de urgență.

La 1 aprilie 2021, Președinta Parlamentului Zinaida GRECEANÎ a expediat o scrisoare în adresa Secretarului General al Consiliului Europei (CoE), în care a indicat că Președinta Maia SANDU și-a încălcat obligațiile sale constituționale atunci când s-a adresat la CCM pentru constatarea circumstanțelor care justifică dizolvarea Parlamentului. Zinaida GRECEANÎ a solicitat Secretarului General medierea conflictului dintre Președinta Maia SANDU și Parlament. La 12 aprilie 2021, [Secretarul General al CoE a răspuns](#) acestei solicitări, notând că regulile de dizolvare a Parlamentului sunt stipulate în Constituție și interpretate de Curtea Constituțională, iar [Comisia de la Veneția a dat un aviz în anul 2019](#) cu privire la acest subiect. La 9 aprilie 2021, ministrul Justiției Fadei NAGACEVSCHI [a recomandat](#) Curții Constituționale să solicite opinia Comisiei de la Veneția pe marginea subiectului dizolvării Parlamentului.

Patru judecători, un procuror și un avocat achitați într-un dosar de corupție

Deși a fost constatată vinovăția unui judecător pentru fapte de corupție, procesul împotriva acestuia a fost încetat pe motive de procedură

La 17 martie 2021, judecătoarele Curții de Apel Chișinău Galina MOSCALCIUC și Ludmila OUȘ, dar și judecătoarele din Judecătoria Chișinău Svetlana TIZU și Victoria HADÎRCA [au fost achitate](#) de către Judecătoria Chișinău într-un dosar de corupție. Cele cinci judecătoare au fost acuzate în anul 2018 că ar fi participat, în comun, la o schemă infracțională. Ele, împreună cu o altă judecătoare a Curții de Apel Chișinău Liuba BRÎNZĂ, ar fi emis, pentru recompense bănești, mai multe hotărâri judecătorești, atât la nivelul primei instanțe cât și în apel. Una dintre aceste hotărâri era în favoarea unui medic acuzat de malpraxis. Transmiterea banilor, potrivit procurorilor, era facilitată de mai multe persoane, printre care o avocată și asistentul judiciar al judecătoarei Brînză. Ulterior,

judecătorea Brînză ar fi distribuit mita între judecători. Transmiterea banilor de către dna Brînză către un alt judecător [a fost înregistrată video, iar înregistrarea a apărut pe internet](#) în perioada în care judecătoarele au fost reținute. Potrivit acestei înregistrări, aflându-se în biroul său, dna Brînză pune câte EUR 1,000 în două plicuri, iar ulterior transmite un plic unei femei ce pare a fi judecătorea Moscalciuc. Cea din urmă pune plicul în sutien și iese din birou.

Procurorii au acuzat judecătorii de luare de mită (art. 324 cod Penal) și de emiterea cu bună știință a unei hotărâri ilegale (art. 307 Cod Penal). Ulterior, procurorul a solicitat achitarea tuturor judecătorilor cu excepția dnei BRÎNZĂ pentru acuzația de luarea de mită (art. 324 Cod Penal) și condamnarea tuturor judecătorilor în temeiul art. 307 Cod Penal. Majoritatea suspectilor s-au ales cu sentințe de achitare, cu excepția asistentului judiciar al judecătorei Brînză. Ultimul a fost condamnat pentru trafic de influență la trei ani de închisoare cu suspendare. Medicul care ar fi oferit mita (Vadim SCARLAT) și-a recunoscut vina și [a fost condamnat într-o procedură separată anterior](#). Procesul împotriva judecătorei Brînză (episodul Scarlat) a fost încetat pe motiv că „există circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”. Dispozitivul sentinței nu menționează care sunt aceste circumstanțe. La 17 martie 2021 a fost pronunțat doar dispozitivul hotărârii. Pronunțarea hotărârii motivate va avea loc pe 16 aprilie 2021. Sentința nu este definitivă și aceasta poate fi contestată.

În perioada 2010 – 2020, [un singur judecător din Republica Moldova acuzat pentru acte de corupție a fost condamnat](#) la un termen real de închisoare. Imediat după pronunțarea condamnării, în iunie 2014, aceasta a părăsit Republica Moldova și nu a mai fost găsită.

Deputații insistă pe modificarea legislației cu privire la integritate

După audierea conducerii ANI, Parlamentul a creat o comisie care să îmbunătățească legislația cu privire la integritate

La 16 decembrie 2020, majoritatea parlamentară formată din PSRM și Platforma „Pentru Moldova” (Partidul Șor) a votat în lectură finală un proiect care afectează grav activitatea Autorității Naționale de Integritate (ANI). Proiectul [a fost contestat la Curtea Constituțională](#) (multe detalii găsiți în Buletinul CRJM nr. 28).

La 22 ianuarie 2021, un grup de deputați din Partidul Democrat din Moldova (PDM) a înregistrat [un proiect de lege](#) care propune amendarea [Legii cu privire la ANI](#) și a [Legii privind declararea averii și a intereselor personale](#). Proiectul reduce termenul de efectuare a controalelor, introduce posibilitatea contestării procesului verbal de inițiere a controlului, interzice inspectorilor de integritate să sesizeze procuratura sau serviciul fiscal despre bănuiala comiterii unei infracțiuni până la rămânerea definitivă a actului de constatare, include derogări absurde de la definiția conflictului de interese, etc. Proiectul prevede că legea va avea efect și asupra controalelor în curs de desfășurare, ceea ce va duce la încetarea de drept a multor controale, deoarece acestea durează deja mai mult decât noul termen limită propus.

La 4 martie 2021, ANI a publicat o opinie în care a semnalat despre riscul de încetare a mai multor controale inițiate deja de instituție ca urmare a acestui proiect. La 10 martie 2021, CRJM a emis o opinie juridică prin care consideră inacceptabilă adoptarea proiectului. Potrivit CRJM, amendamentele nu aduc previzibilitate, nu sunt argumentate și nu pot îmbunătăți activitatea ANI. Cu toate acestea, la 12 martie 2021, proiectul a fost adoptat în prima lectură, cu condiția că, în lectura finală deputații vor exclude prevederile nocive.

După audierea la 10 martie 2021 a conducerii ANI, a fost anunțată constituirea unei comisii parlamentare speciale care se va ocupa de îmbunătățirea a legislației cu privire la integritate. La 19 martie 2021 a fost stabilită componența acestei comisii. Majoritatea membrilor comisiei sunt deputați PSRM și ai Partidului Șor. Comisia trebuie să elaboreze proiectul de lege și să-l propună Parlamentului în termen de 120 de zile.

În prezent, câteva grupuri de experți analizează cadrul legal cu privire la integritate. Președinta Maia SANDU a declarat că președinția lucrează la un proiect de îmbunătățire a legislației cu privire la ANI, iar acesta urmează să fie prezentat în curând Parlamentului. De asemenea, Consiliul Europei a început elaborarea unui studiu pentru îmbunătățirea cadrului legal cu privire la ANI.

Deputații Partidului „Șor” lipsiți de imunitate, rămân la libertate

Denis ULANOV este acuzat de implicarea în fraudă bancară, iar Petru JARDAN în prejudicierea Aeroportului Internațional Chișinău

La 19 martie 2021, Procurorul General, Alexandr STOIANOGLO, a solicitat Parlamentului ridicarea imunității deputaților Partidului Șor Petru JARDAN și Denis ULANOV. Denis ULANOV este învinuit de escrocherie (art. 190 alin. 5 Cod Penal (CP)) și spălare de bani (art. 243 alin. 3 CP) în dosarul privind fraudă bancară, iar Petru JARDAN – de abuz de serviciu (art. 327 alin. 3 CP) în dosarul privind concesionarea Aeroportului Internațional Chișinău. Potrivit procurorilor, prejudiciul cauzat statului de deputatul Ulanov este estimat la EUR 23,8 milioane și USD 12 milioane, iar prejudiciul cauzat de deputatul Jordan este de MDL 4,8 milioane. Denis ULANOV este acuzat că a prejudiciat Banca de Economii în anul 2014, când în calitate de avocat al lui Ilan ȘOR, s-a ocupat de procurarea acțiunilor dintr-o bancă comercială cu bani care ar fi provenit din fraudă bancară. Petru Jordan, la rândul său, este acuzat de prejudicierea aeroportului cu aproape EUR 400,000 prin semnarea nejustificată, în 2013, a unui contract de asigurare.

La 22 martie 2021, plenul Parlamentului a examinat cererile Procurorului General. Cu 68 de voturi, deputații au votat pentru lipsirea de imunitate parlamentară a deputatului Petru JARDAN, iar cu 70 de voturi – a deputatului Denis ULANOV. Împotriva au votat deputații din Grupului „PRO Moldova” și cei ai Platformei „Pentru Moldova” (Partidul „Șor”). În cazul lui Petru JARDAN, deputatul Vladimir CEBOTARI s-a abținut de la vot, menționând că este în conflict de interese. Reprezentanții Grupului „PRO Moldova” și cei ai Platformei „Pentru Moldova” au votat împotriva ridicării imunității lui Denis ULANOV chiar dacă pe 19 martie ultimul declara că îi va îndemna să susțină demersul Procurorului General de ridicare imunității, pentru a-și dovedi nevinovăția.

Imediat după ședința Parlamentului din 22 martie 2021, deputații lipsiți de imunitate [au fost reținuți](#) pentru 72 de ore de către Procuratura Anticorupție. Procurorii au solicitat arestarea preventivă a celor doi deputați pentru 30 de zile, invocând riscul de a împiedica buna desfășurare a investigației și cel al eschivării. La 25 martie 2021, Judecătoria Chișinău sediul Ciocana a decis eliberarea sub control judiciar a ambilor deputați. Procuratura Anticorupție a contestat la Curtea de Apel Chișinău încheierile judecătorului de instrucție. La 5 aprilie 2021, Curtea de Apel Chișinău [a respins](#) recursurile procurorilor. Astfel, ambii deputați rămân la libertate, iar urmărirea penală continuă. Atât Denis ULANOV, cât și Petru JARDAN pledează nevinovați.

| Pe scurt

La 26 ianuarie 2021, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) [a acceptat cererea de demisie](#) a judecătoarei de la Curtea de Apel Cahul (CA Cahul), Nina VELEVA, care era raportoare în dosarul lui Ilan ȘOR. La 23 februarie 2021, [Tudor BERDILĂ](#) a fost numit judecător raportor pe acest dosar. Conform legii, numirea unui nou judecător duce la reînceperea examinării cauzei. La 2 aprilie 2021 s-au împlinit 3 ani din momentul începerii examinării cauzei Șor de către CA Cahul.

La 17 martie 2021, Comisia Parlamentară Juridică, numiri și imunități a organizat [o ședință comună](#) cu judecătorii și membrii CSM. Judecătorii și membrii CSM au deplâns blocajul în care s-ar afla sistemul judecătoresc din Republica Moldova și au solicitat suportul Parlamentului pentru modificarea legilor justiției, inclusiv a legislației privind reorganizarea hărții judiciare și colegiile CSM. De asemenea, judecătorii s-au arătat nedumeriți de deciziile recente ale plenului Parlamentului, care ar fi refuzat numirea mai multor judecători la CSJ. Nicio decizia nu a fost cu privire la măsurile care vor urma nu a fost luată de judecători și membrii Comisiei la finalul acestei ședințe.

La 19 martie 2021 a fost publicată [opinia Oficiului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului](#) al OSCE (ODIHR), iar la 24 martie 2021 a fost publicată și [opinia Comisiei de la Veneția](#) privind proiectul de lege care propune crearea funcției de [Avocat al Poporului pentru drepturile antreprenorilor](#). Ambele opinii subliniază riscurile ce însoțesc această inițiativă. Experții ODIHR consideră că proiectul ar submina funcționarea eficientă a Oficiului Avocatului Poporului și independența instituției, inclusiv cea financiară. Experții Comisiei de la Veneția au atras atenția și asupra pericolului apariției unor conflicte interne între Avocatul Poporului (AP), AP pentru drepturile copilului și AP pentru drepturile antreprenorilor, care ar crea dificultăți și, implicit, blocaje între aceste entități.

La 19 martie 2021, [Parlamentul a decis constituirea](#) Comisiei speciale care să selecteze candidatul la funcția de Avocat al Poporului. Funcția a devenit vacantă ca urmare a decesului Avocatului Poporului Mihail COTORBAI. La 31 martie 2021, pe pagina web a Parlamentului a fost publicat [anunțul](#) privind desfășurarea concursului. Doritorii pot depune dosarele până la 20 aprilie 2021.

La 22 martie 2021, un judecător de la Judecătoria Chișinău sediu Centru a fost reținut în flagrant pentru trafic de influență, iar la 8 aprilie 2021, acesta s-a mai ales cu o cauză penală pentru aceeași infracțiune. În primul caz, magistratul ar fi pretins USD 16,000 de la un agent economic pentru ca să intervină pe lângă colegii săi într-un dosar civil. Procurorii au pornit o cauză penală și în privința conducătorului agentului economic care ar fi oferit mită. Conducătorul agentului economic a fost plasat în arest la domiciliu pentru 30 de zile, iar solicitarea procurorilor de arestarea a judecătorului a fost respinsă. În cea de-a doua cauză penală, judecătorul ar fi estorcat de la conducătorul unei firme USD 1,000 pentru a interveni pe lângă procurori în adoptarea unei decizii într-un proces penal. Judecătorul a fost suspendat din funcție până la soluționarea definitivă a cauzelor penale.

I Echipa CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Președinte

Daniel GOINIC
Consilier juridic

Nadejda HRIPTIEVSCHI
Directoare de program

Ecaterina POPȘOI
Consilieră juridică

Sorina MACRINICI
Directoare de program

Aurelia CELAC
Manager financiar și contabil

Ion GUZUN
Consilier juridic

Mihaela CIBOTARU
Coordonatoare de comunicare

Ilie CHIRTOACĂ
Consilier juridic

Nicoleta COJUHARI
Manager web și rețele sociale

Buletinul a fost elaborat în cadrul proiectului „Suport instituțional pentru dezvoltarea organizației”, finanțat de Suedia. Opiniile exprimate în acest buletin informativ aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Suediei.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

 str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

 +373 22 84 36 01
 +373 22 84 36 02

 contact@crjm.org
 www.crjm.org

 crjm.org
 crjmoldiva

